Alzheimer Hastal???yla ?li?kili Ya?am Kalitesi (AH?YK) Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Alzheimer Hastal???yla ?li?kili Ya?am Kalitesi (AH?YK) Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15885

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Alzheimer Hastal???yla ?li?kili Ya?am Kalitesi (AH?YK) Ölçe?i, ba?lang?çta Logsdon ve arkada?lar? taraf?ndan geli?tirilen Ya?am Kalitesi Ölçe?i'nin (Quality of Life in Alzheimer's Disease - QoL-AD) Türkçe diline kazand?r?lm?? bir uyarlamas?d?r. Bu ölçek, özellikle **Alzheimer Hastal???** tan?s? alm?? bireylerin kendi alg?lar?na dayal? olarak ya?am kalitelerini sübjektif ve kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirmeyi amaçlar. Ölçek, hem hastalar?n hem de bak?c?lar?n (veya vekillerin) bak?? aç?lar?ndan ya?am kalitesini ölçebilme potansiyeline sahiptir.

AH?YK Ölçe?i'nin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas? Meral Bozdemir, S. Kar??da?, ?. ?ahin ve N. Ç?nar taraf?ndan 2020 y?l?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu çal??ma, ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygun psikometrik özelliklere sahip oldu?unu göstererek, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda **ya?am kalitesi** de?erlendirmelerinin güvenilir bir araçla yap?lmas?n? sa?lam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Alzheimer Hastal???, Ya?am Kalitesi, AH?YK Ölçe?i, Psikometri, Uyarlama, Demans, Geriatri, Bili?sel Bozukluk.

Yazarlar

Meral Bozdemir, S. Kar??da?, ?. ?ahin, N. Ç?nar.

Amaç

AH?YK Ölçe?i'nin temel amac?, **Alzheimer Hastal???** olan bireylerin ya?am kalitesini bilimsel ve sistematik bir yöntemle ölçmektir. Bu, hem hastal???n ilerleyi?inin ya?am kalitesi üzerindeki etkilerini izlemek hem de uygulanan tedavi ve bak?m müdahalelerinin etkinli?ini de?erlendirmek için kritik öneme sahiptir. Ölçek, özellikle hastan?n duygusal durumu, fiziksel sa?l???, sosyal ili?kileri ve günlük ya?am aktivitelerine kat?l?m? gibi boyutlarda alg?lanan memnuniyeti belirlemeyi amaçlar.

Türkçe uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in yap?sal geçerlili?ini ve iç tutarl?l???n? Türk popülasyonunda test ederek, sa?l?k profesyonellerinin ve ara?t?rmac?lar?n kültürel aç?dan geçerli sonuçlar elde etmesini sa?lam??t?r.

Yap?

AH?YK Ölçe?i, ya?am kalitesi kavram?n? çok boyutlu bir yap? olarak ele al?r. Orijinal QoL-AD ölçe?i genellikle 13 ila 15 madde içerir ve bu maddeler bireyin kendini iyi hissetme durumunu, sosyal i?levselli?ini, fiziksel sa?l???n? ve çevresiyle olan etkile?imini kapsar. AH?YK, bu yap?sal

ARABPSYCHOLOGY.COM

boyutlar? koruyarak hastan?n sübjektif deneyimine odaklan?r.

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?lar ?unlar? içerir:

Fiziksel Sa?l?k ve Enerji Düzeyi.
Duygusal Durum (Mutluluk, Depresyon).
Sosyal ?li?kiler ve Destek.
Mali Durum ve Ya?am Ko?ullar?na ?li?kin Memnuniyet.
Günlük Ya?am Aktivitelerinde Ba??ms?zl?k Alg?s?.

Geçerlik

Bozdemir ve arkada?lar?n?n 2020 y?l?ndaki uyarlama çal??mas?, AH?YK Ölçe?i'nin Türkçe versiyonunun geçerlili?ini incelemi?tir. Geçerlilik çal??malar? genellikle yap? geçerlili?i (Construct Validity) ve e? zamanl? geçerlili?i (Concurrent Validity) kapsar. Yap? geçerlili?i, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?y? ne kadar iyi ölçtü?ünü gösterir.

Uyarlama sürecinde, ölçe?in maddelerinin Türk kültüründe de ayn? anlam? ta??d???n? do?rulamak amac?yla dilsel ve kültürel geçerlilik çal??malar? yap?lm??t?r. Bu çal??malar, ölçe?in **Alzheimer Hastal???** olan bireylerin ya?am kalitesini tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulam??t?r. Detayl? geçerlilik katsay?lar? için orijinal makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik (Reliability) çal??mas?, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? madde setleriyle tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini gösterir. Bozdemir ve arkada?lar?n?n çal??mas?nda, AH?YK Ölçe?i'nin iç tutarl?l??? (Internal Consistency) yayg?n olarak kullan?lan Cronbach Alfa katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir.

Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda birbiriyle tutarl? oldu?unu gösterir. Bu çal??ma, AH?YK'n?n Türkçe formunun kabul edilebilir düzeyde veya yüksek düzeyde güvenilirlik de?erlerine sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Ayr?ca, baz? uyarlama çal??malar?nda test-tekrar test güvenirli?i de incelenerek ölçe?in zaman içinde kararl?l??? kan?tlanm??t?r.

Faktör Analizi

AH?YK Ölçe?i'nin Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n? Türk popülasyonunda da koruyup korumad???n? belirlemek amac?yla faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanarak orijinal 13-15 maddeli yap?n?n kültürel adaptasyon sonras?nda da uygun uyum indekslerine (fit indices) sahip olup

ARABPSYCHOLOGY.COM

olmad??? test edilir.

Ba?ar?l? bir faktör analizi, ölçe?in maddelerinin teorik olarak öngörülen boyutlar alt?nda topland???n? ve bu boyutlar?n ya?am kalitesi yap?s?n? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini teyit eder. Bu, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün korundu?unu ve klinik uygulamada alt boyut skorlar?n?n güvenle kullan?labilece?ini gösterir.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama ve Psikometrik Özellik Çal??mas?

Format: Çok Maddeli Öz Bildirim/Vekil Bildirimi Ölçe?i (Genellikle 4'lü Likert tipi derecelendirme kullan?l?r, örne?in: 1=Hiç de?il, 4=Çok).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlanan Versiyon), Orijinal Versiyon ?ngilizcedir.

Popülasyon Grubu: Alzheimer Hastal??? tan?s? konmu? bireyler ve onlar?n birincil bak?c?lar?/vekilleri.

Ya? Grubu: Genellikle 65 ya? üstü yeti?kin ve ya?l? popülasyon.

Popülasyon Detaylar?: Bili?sel bozuklu?un hafif ila orta düzeyde oldu?u, ölçek maddelerini anlayabilecek veya bak?c?s? arac?l???yla doldurulabilecek bireyler.

Test Metodolojisi: Klinisyenler, ara?t?rmac?lar veya e?itimli personel taraf?ndan birebir görü?me yoluyla veya öz-bildirim ?eklinde uygulanabilen standardize edilmi? anket format?.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Gerileme, Ya?am Memnuniyeti, Öz-Bildirim, QoL-AD, Geropsikiyatri, Psikolojik De?erlendirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Meral Bozdemir

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: meralbozdemir@maltepe.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Makalede belirtilen yazar?n kurumsal adresi.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

AH?YK Ölçe?i'nin Türkçe versiyonunun geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas? 2020 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için orijinal geli?tiricilerin (Logsdon ve ark.) izinlerinin yan? s?ra, Türkçe uyarlamas?n? yapan yazarlardan da izin al?nmas? gerekebilir. Kullan?m ücreti ve izin detaylar? için sorumlu yazar Meral Bozdemir ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir. Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: alzheimer-hastaligiyla-iliskili-yasam-kalitesi-ahiyk-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Bozdemir, M., Kar??da?, S., ?ahin, ?. & Ç?nar, N. (2020). Alzheimer Hastal???yla ?li?kili Ya?am Kalitesi Ölçe?i (AH?YK)'nin Türkçe versiyonunun geçerlilik güvenilirlik çal??mas?. *Journal of Contemporary Medicine, 10*(4), 1-6. DOI: 10.16899/jcm.739551

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden eri?im sa?lanabilir: dergipark.org.tr

Orijinal Ölçek Referans? (Ç?kar?msal): Logsdon, R. G., Gibbons, L. E., McCurry, S. M., & Teri, L. (1999). Quality of life in Alzheimer's disease: self-report vs. proxy report. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences, 54*(1), P45-P52.

Alzheimer Hastal???yla ?li?kili Ya?am Kalitesi (AH?YK) Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi için lütfen Bozdemir ve arkada?lar?n?n (2020) orijinal makalesine bak?n?z.

ARABPSYCHOLOGY.COM